

[Arnth Jensen.]

har Undervisningsudgifter af en meget betydelig Højde, tror jeg, at vi skal være mere end varsomme med at gaa videre ad denne Vej.

Da min Taletid er omme, vil jeg slutte med at sige til Ministeren, at med den Affattelse, Lovforslaget har, kan vi ikke medvirke til dets Gennemførelse. Men vi er selvfølgelig, om det ønskes, rede til at deltage i en Udvalgsforhandling, selv om vi ikke paa det nuværende Tidspunkt mener at kunne øjne et positivt Resultat af denne.

Vesterager: Det Lovforslag, som her er til første Behandling, er af vidtrækkende Betydning, fordi det omfatter hele Folkeskolen i By og paa Land og saaledes det store Flertal af alle Danmarks Børn. Det er klart, at Betydningen af saa mange Børns Opdragelse og Undervisning ikke let kan vurderes for højt, men desværre har det jo ikke hidtil været muligt at finde frem til Enighed om, hvorledes man skal finde den bedste Form for Undervisning og Opdragelse, og det vil næppe heller i Fremtiden blive helt let, og jeg tror slet ikke, at det nuværende Tidspunkt er særlig heldigt valgt. Der er Uro i Landet om Skolespørgsmaal, og jeg tror ikke, den højtærede Undervisningsminister og de Hjælpere, han har haft, har været særlig heldige i Retning af at skaffe Ro om Skolens Udvikling og Arbejde. Jeg tror heller ikke, at det Forsøg, her er gjort paa at skabe en Reform, i det store og hele vil kunne samle Befolkningen.

Den korte Tid, jeg har til min Raadighed her i Dag, gør det nødvendigt for mig kun at komme ind paa enkelte Hovedlinier i Lovforslaget. Den samme Skæbne, at der ikke var tilstrækkelig Tid, har jo ramt den højtærede Undervisningsminister ved Forelæggelsen og de Ordførere, som forhen har haft Ordet. Der var ligesom en vis Beklagelse i deres Udtalelser desangaaende; men da maa jeg minde om, at det er deres eget Værk, som forhindrer dem i at tale længere, og for saa vidt kan der være noget rigtigt i at beklage det, som man naturligvis altid har mest Grund til at begræde sine egne Fejler. (*Arnth Jensen:* Er det mig, De tænker paa?). Ja, ogsaa Dem naturligvis, det er jo et fælles Værk af de tre Partier. Men naar vi nu staar over for Kendsgerningen, bøjer vi os for den. Jeg skal da henholde mig til nogle enkelte Hovedlinier i det foreliggende Lovforslag.

Den ærede foregaaende Taler sluttede med at sige noget om det økonomiske. Det vil jeg ogsaa gerne sige noget om,

saa er det til Side. Saadan som Forholdene er, ikke mindst rundt omkring i Kommunerne, baade i By og paa Land, maa man være saare ængstelig for at vælte nye Udgifter ud over Samfundet. Jeg tror ikke, de Kommuner, der er spændt saa haardt for, som de nu er mange Steder, kan bære disse Byrder; jeg tror, de vil reagere voldsomt, hvis man paalægger dem saadanne forøgede Udgifter.

Desuden ved vi jo ikke det fjerneste om, hvor dyrt det vil blive. Der findes ikke i Bemærkningerne til Lovforslaget nogen Opgørelse, der viser noget som helst i den Retning. Da Seminarieloven blev forelagt, fik vi nogle Beregninger fra den højtærede Undervisningsminister, som ikke holdt alt for godt ved senere Prøvelse. Denne Gang har Ministeren sikret sig, at der ikke skal komme nogen bagefter og kritisere hans Tal, for han har ikke skrevet et eneste; og vil man undgaa at skrive fejle Tal, er der i Virkeligheden ikke noget mere sikkert end det ingenting at skrive.

Vi staar altsaa paa fuldstændig bar Bund i Spørgsmaalet om, hvordan Udgifterne vil komme til at falde paa Stat og Kommuner. Der er kun een Ting, vi ved, og det er, at det vil blive dyrt, og at Kommunerne rundt omkring i Landet sidder uhyre haardt i det, ikke mindst Landkommunerne; man har mange Steder en Skatteprocent, der er oppe over alle rimelige Grænser, og der er snart ingen andre til at betale end de faa Tjenestemænd i Kommunerne, for Landboerne har ingen Indkomst, altsaa heller intet at svare af.

Jeg har straks villet gøre disse Bemærkninger, fordi der maa tages økonomiske Hensyn ved Lovforslag af denne Art. Det er ikke første Gang, jeg siger det, jeg har sagt før, at naar man staar³ over for saa vanskelige økonomiske Forhold, maa alt tages med i Besparelserne; ogsaa den Side af det offentlige Liv, jeg tilhører, maa være forberedt paa Besparelser, og jeg tror, at den højtærede Undervisningsministers Budget er saa umaadelig højt, at det ikke kan taale yderligere Anspondelse.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle almindelige Bemærkninger om Lovforslaget. Lovforslagets Opbygning kan jeg godt yde nogen Anerkendelse; jeg vil indrømme, at der er vist et vist Hensyn ogsaa til det Parti, jeg tilhører, og naar nu Ministeren har ønsket, at Forhandlingen skulde tage sin Begyndelse, er vi selvfølgelig villige til at tage Del i den. Selv om vi ikke kan give Lovforslaget vor Tilslutning i den Skik-